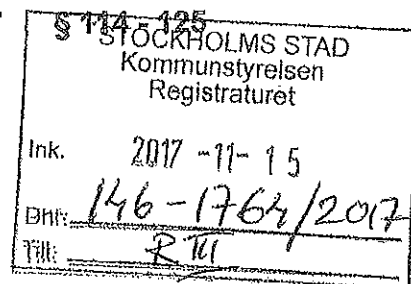

STOCKHOLMS IDROTTSNÄMND PROTOKOLL NR. 8/2017

Tid: Tisdagen den 17 oktober 2017 kl. 17.30 – 17:39
Plats: Stockholms stadshus, Drätselk.

Justerat: 2017-10-19

Alexander Lindholm

Bo Sundin

Erik Odenlid
Nämndsekreterare

Ledamöter:

Alexander Lindholm (S) ordförande
Bo Sundin (M) vice ordförande
Anders Lindell (MP)
Mariana Moreira Duarte (MP)
Mehdi Oguzsoy (V)
Sophia Granswed Baat (M)
Billy Östh (M)
Daniele Fava (L)
Mikael Vallier (KD)

Ersättare:

Zekiye Güler Thompson (S)
Johan Kovaniemi (S)
Daniel Gustafsson (MP)
Andrea Irving (MP)
Bwar Mert (V)
Birgitta Persson (M)
Olof Peterson (M)
Mathias Mellgren (C)

Tjänstgörande ersättare
Tjänstgörande ersättare

Personalrepresentanter:

Linda Runcrantz (Kommunal)
Loa Bienen (Vision)
Fredrik Månsson(SACO)

Tjänstemän:

Marina Högländ förvaltningschef, Carina Braun avdelningschef, Robert Sköld avdelningschef, Kersti Ruthström avdelningschef, Susanne Olsson enhetschef, Anders Berlin enhetschef, Erik Odenlid nämndsekreterare och Lennart Öström administratör

Arbetsmarknads och idrottsroteln

Erik Da Silva borgarrådssekreterare

Förhinder

Joseph Zamani (S)
Jenny Schöldin (S)
Ingela Edlund (S)
Andreas Berglöf (M)
Richard Bengtsson (L)

§ 122

Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet 2018-2022

Dnr 03.01-938/2017.

BESLUT

1. Idrottsnämnden godkänner förslaget till strategi för det rörliga friluftslivet 2018-2022.
2. Idrottsnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Ärendet

Idrottsförvaltningen har efter samråd med berörda förvaltningar tagit fram en strategi för det rörliga friluftslivet i Stockholm som föreslås bli gällande 2018-2022. Strategin är underordnad till och är ett komplement till stadens idrottspolitiska program.

Syftet med strategin är att tydliggöra stadens mål och ambitioner med friluftsvärksamheten. Målsättningarna är att öka andelen stockholmare som utövar ett rörligt friluftsliv samt att förbättra förutsättningar för att utöva friluftsliv. I strategin har beskrivits vad Naturvårdsverkets tio nationella mål för friluftslivet innebär för friluftslivet i Stockholm. Utifrån detta, samt särskilt prioriterade grupper, har tre huvudsakliga strategier identifierats: information, samverkan och anläggningar.

Förvaltningens förslag till beslut

Se under rubriken BESLUT.

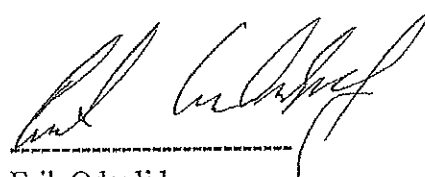
Framlagda förslag till beslut

Alexander Lindholm m.fl. (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Idrottsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

I Tjänsten

Erik Odenlid

Handläggare
Magnus Åkesson
Telefon: 08-508 27 638

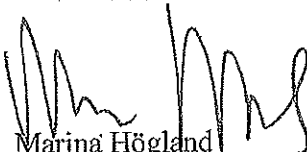
Till
Idrottsnämnden

9

Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet 2018-2022

Förvaltningens förslag till beslut

1. Idrottsnämnden godkänner förslaget till strategi för det rörliga friluftslivet 2018-2022.
2. Idrottsnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Marina Högländ
Förvaltningschef

Kersti Ruthström
Avdelningschef

Sammanfattning

Idrottsförvaltningen har efter samråd med berörda förvaltningar tagit fram en strategi för det rörliga friluftslivet i Stockholm som föreslås bli gällande 2018-2022. Strategin är underordnad till och är ett komplement till stadens idrottspolitiska program.

Syftet med strategin är att tydliggöra stadens mål och ambitioner med friluftsverksamheten. Målsättningarna är att öka andelen stockholmare som utövar ett rörligt friluftsliv samt att förbättra förutsättningar för att utöva friluftsliv. I strategin har beskrivits vad Naturvårdsverkets tio nationella mål för friluftslivet innebär för friluftslivet i Stockholm. Utifrån detta, samt särskilt prioriterade grupper, har tre huvudsakliga strategier identifierats: information, samverkan och anläggningar.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har uppdragit åt idrottsnämnden att ta fram en kompletterande riktlinje till det idrottspolitiska programmet i form av en riktlinje för friluftspolitiken. Riktlinjen ska underordnas och vara ett komplement till det idrottspolitiska programmet. Idrottsnämnden föreslår att riktlinjerna benämns *strategi för det rörliga friluftslivet*.

Ärendet

Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet föreslås bli gällande 2018-2022 och vara underordnat till samt ett komplement till stadens idrottspolitiska program. Det rörliga friluftslivet ses i det här sammanhanget som ett av flera verktyg för att nå det övergripande målet i det idrottspolitiska programmet, det vill säga att fler stockholmare ska bli fysiskt aktiva. Syftet med strategin är att tydliggöra stadens mål och ambitioner med friluftsverksamheten.

Stockholms stads generella mål med det rörliga friluftslivet är att fler stockholmare ska bli fysiskt aktiva genom utövande av friluftsliv. I strategin anges även två specifika mål:

- Att öka andelen stockholmare som utövar ett rörligt friluftsliv.
- Att förbättra förutsättningarna för invånarna att utöva ett rörligt friluftsliv.

Staden ska arbeta för att stimulera alla stockholmare till att utöva ett rörligt friluftsliv men för att öka andelen utövare läggs särskilt fokus på att nå grupper som idag är underrepresenterade i utövandet:

- Ungdomar 13-19 år.
- Personer med funktionsnedsättning.
- Personer med lägre socioekonomisk bakgrund än genomsnittet.
- Personer med utländsk bakgrund.

Naturvårdsverket har satt upp tio nationella mål för friluftslivet i Sverige och i strategin beskrivs vad dessa mål innebär för Stockholms stad. Med Naturvårdsverkets mål, stadens lokala mål samt de prioriterade grupperna som grund har tre huvudsakliga strategier för ett förbättrat rörligt friluftsliv i Stockholm identifierats. Dessa strategier berör information, samverkan samt anläggningar och till respektive strategi är ett antal delstrategier med tillhörande aktiviteter knutna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utvecklingsavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det övergripande målet i Stockholms stads idrottspolitiska program är att fler stockholmare ska bli fysiskt aktiva. Bakgrunden till detta är att fysisk aktivitet är en betydande faktor i arbetet för förbättrad folkhälsa då fysisk aktivitet korrelerar med god hälsa. World Health Organisation har angett fysisk inaktivitet som den fjärde största

riskfaktorn för global dödlighet som orsakar 6 procent av dödsfallen i världen.

Stockholms stad har ett antal strategier och verktyg för att öka den fysiska aktiviteten bland stockholmarna. Ett av dessa är friluftsvksamheten.

Ansvar för friluftsförådrag är uppdelat på flera nämnder i staden vilket också visas i strategin. Det är därför av vikt att dessa nämnder har gemensamma målsättningar och strategier för hur staden ska arbeta för ett ökat rörligt friluftsliv, liksom hur staden kan förbättra förutsättningarna för utövandet.

Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet omfattar alla de nämnder som arbetar med friluftsförådrag och har tagits fram efter workshop och dialog med tjänstemän från berörda förvaltningar.

Måluppfyllelse

Att staden får en gemensam stadsövergripande strategi för det rörliga friluftslivet bidrar till möjligheterna att uppnå målen om ökad fysisk aktivitet samt förbättrade förutsättningar för utövande ett rörligt friluftsliv.

Miljökonsekvenser

Utövande av friluftsliv ska alltid grunda sig i allemansrätten vilket enkelt kan sammanfattas som ”inte störa, inte förstöra”. Om allemansrätten följs får utövande av friluftsliv inga negativa miljökonsekvenser. Ett välvårdat naturlandskap bidrar till positiva konsekvenser för miljön.

Tillgänglighet

En viktig del i strategin innebär ökad tillgänglighet till friluftsliv. Tillgänglighet i det här sammanhanget innebär att alla stockholmarna ska erbjudas möjlighet att utöva ett rörligt friluftsliv utifrån sina villkor och förutsättningar. Detta oavsett om individen har en funktionsnedsättning, bristande ekonomiska förutsättningar eller obefintlig erfarenhet av natur.

Konsekvenser för barn

Forskning har visat att ungdomar är en av de underrepresenterade grupperna i utövandet av friluftsliv. Därför ska staden lägga särskilt fokus på att stimulera pojkar och flickor i åldersgruppen 13-19 år till att utöva ett rörligt friluftsliv.

Bilaga
Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet.

Slutversion 170926

Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet 2018-2022

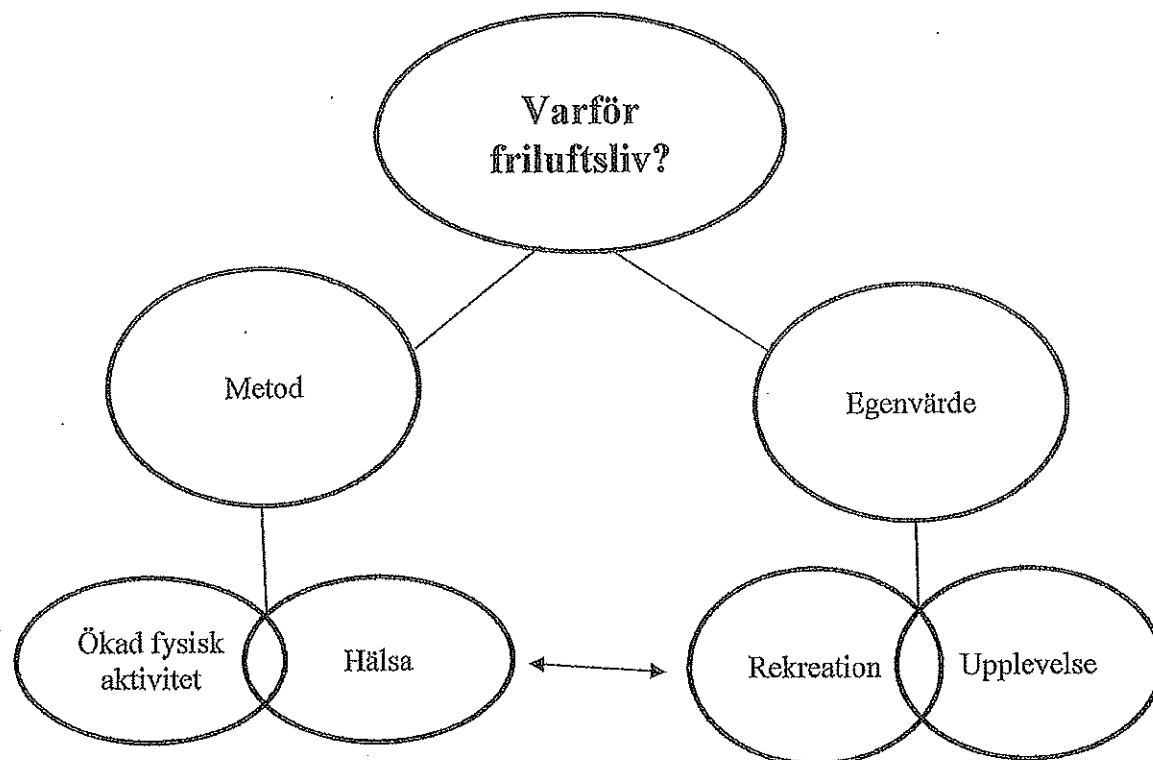
Inledning

Stockholm är den naturnära huvudstaden där invånarna har stora möjligheter att ägna sig åt friluftsliv. Staden präglas av gröna kilar och naturnära miljöer där friluftsliv kan utövas både på land, i vatten och på snö och is. Närheten till naturen gör det enkelt för stockholmare och besökare i staden att utöva naturnära fysisk aktivitet som löpning, skridskoåkning, skidåkning, paddling, klättring och bad.

I Stockholms stads idrottspolitiska program anges att den huvudsakliga målsättningen med stadens idrottsverksamhet är att fler stockholmare ska bli fysiskt aktiva. Målet om ökad fysisk aktivitet grundar sig i ett folkhälsoperspektiv där fysisk aktivitet bidrar till en bättre hälsa för stadens invånare. Att erbjuda goda möjligheter för att utöva ett rörligt friluftsliv är en av strategierna för att nå upp till målsättningen. Forskning har även visat att vistelse i naturen kan bidra till förbättrad psykisk hälsa.¹

Utöver att friluftsliv kan ses som en metod för att få fler stockholmare att bli fysiskt aktiva och bidra till en bättre hälsa ska inte egenvärdet av att utöva ett rörligt friluftsliv underskattas. I Stockholm kan möjligheterna att utöva friluftsliv för sitt eget nöjes skull bidra till en mer innehållsrik skola och fritid genom att individen får upplevelser och rekreation genom friluftsutövande.

I Stockholm ska det finnas goda förutsättningar för att friluftslivet blir en del av livet!

¹ Se till exempel Nilsson, K et al. *Forests, trees and human health*. Nederländerna, 2011.

Definition

Friluftsliv kan innebära en mängd olika saker för olika individer. I riksdagens förordning om statsbidrag till friluftsförbund (SFS 2010:2008) definieras friluftsliv som "vistelse utomhus i natur- eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling". För att avgränsa arbetet definieras friluftsliv i det här strategidokumentet enligt nedan:

Friluftsliv i detta sammanhang behandlar det rörliga friluftslivet, både i organiserad och i oorganiserad form. Det rörliga friluftslivet inkluderar fysiska aktiviteter som sker utomhus i naturnära miljöer. Dessa miljöer kan vara både planlagda och orörda men strategierna fokuserar på planlagda miljöer som främjar rörelse i naturen.

Friluftslivets framväxt

Utövande av friluftaktiviteter som en aktiv fritidssysselsättning började växa fram i Sverige i slutet på 1800-talet då industrialiseringen i landet startade. En bakomliggande tanke med att främja friluftslivet var att den svenska naturen var identitetsskapande för befolkningen. Likväl fanns det en vilja att skydda och bevara naturområdena i och omkring de allt mer växande industritäta städerna. I perioden kring sekelskiftet mellan 1800- och 1900-tal började även ideella organisationer att bildas för att organisera friluftslivet och därigenom inspirera människor att komma ut i naturen. När Sverige under 60-talet på allvar började bli motoriserat ökade möjligheterna för människor att bege sig längre bort från städerna för att ta del av nya former av friluftsliv. När fler och fler i Sverige under 70- och 80-talen började få ökade tillgångar till materiella resurser påverkade detta även befolkningens utövande av friluftsliv. Från att syftet med aktiviteterna var att uppleva naturen genom stillhet och tystnad har friluftslivet till idag genomgått en sportifiering där äventyret och fysiska prestationer står i fokus.

I Stockholm har staden sedan lång tid tillbaka lagt vikt vid att skapa möjligheter för friluftsutövande för invånarna. I slutet av 1930-talet bytte Stockholms stads idrottsstyrelse namn till Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse för att poängtera vikten friluftslivet. Namnet försvann sedan 1970. Friluftslivets betydelse för Stockholms stad kan även ses genom de markförvärv utanför kommungränsen som staden genomfört där Nackareservatet och Ågesta friluftsområde idag är välkända besöksmål för stockholmarna.

Friluftslivet idag

I forskningsrapporten "Friluftsliv i förändring", en kunskapsöversikt skriven på uppdrag av Naturvårdsverket, visar författarna på svårigheter att mäta nivåer på utövande av friluftsliv både som nuläge och över tid. Detta beror dels på stora bortfall i undersökningarna samt skillnader i metod för mätningarna. I den forskning som redovisas i rapporten finns dock inga undersökningar som visar på någon ökning i utövandet utan dessa visar på oförändrat eller minskat utövande. Studier pekar också på skillnader i utövande utifrån bakgrundsvariabler som ålder där ungdomar och unga vuxna samt äldre (över 77 år) är underrepresenterade, kön där vuxna män är mindre friluftaktiva än kvinnor, socioekonomi där de med lägre socioekonomisk bakgrund är mindre aktiva samt att de med utländsk bakgrund i mindre utsträckning utövar friluftsliv. Undersökningarna visar även på skillnader mellan könen där det är vanligare bland männen att ägna sig åt till exempel löpning i naturmiljöer, fiske och motoraktiviteter och det är vanligare bland kvinnor att ägna sig åt till exempel stavgång, promenader och djuraktiviteter. Det är även skillnader i aktiviteter mellan olika åldersgrupper

gällande vilken typ av friluftsliv man ägnar sig åt, de yngre ägnar sig i större utsträckning åt mer fysiskt ansträngande aktiviteter som till exempel löpning och utförsåkning medan det bland de äldre är vanligare med promenader och stavgång.²

I Stockholms stads och Stockholms Universitets forskningsprojekt Ung livsstil har barn och ungdomar i Stockholm i årskurs 4-gy 3 svarat på dels hur ofta de bedrivit olika friluftaktiviteter och dels hur ofta de skulle vilja göra aktiviteterna.³ I tabellen nedan redovisas svaren.

Tabell 1. Har gjort/besökt någon gång under de senaste 4 veckorna (mellanstadiet och särskolan de senaste 7 dagarna) på fritiden respektive skulle vilja göra/besöka olika friluftaktiviteter minst 1 gång i veckan. Andel (%).

Mellanstadiet	Utflykt i skog och mark		Motionsspår	
	Har gjort	Skulle vilja göra	Har gjort	Skulle vilja göra
Pojkar	24	57	30	
Flickor	30	63	26	
Högstadiet				
Pojkar	19	25	21	30
Flickor	22	26	25	39
Gymnasiet				
Pojkar	13	27	21	36
Flickor	15	30	27	46
Högstadiesärskolan				
Pojkar	12	21		
Flickor	10	25		
Gymnasiesärskolan				
Pojkar	5	19		
Flickor	9	16		

Resultaten visar framförallt fyra viktiga aspekter:

- Det sker en minskning i utövandet av utflykt i skog och mark med ökad ålder bland både pojkar och flickor. När det gäller nyttjande av motionsspår sker en minskning i användandet bland pojkar med ökad ålder medan det är ungefär lika stor andel flickor som nyttjar i alla åldersgrupperna.
- Ungdomar i särskolan är klart mindre aktiva i dessa aktiviteter.
- Det är fler som vill utöva aktiviteterna i samtliga åldersgrupper och skolformer än som gör det.
- Det är relativt små skillnader mellan pojkar och flickor. Flickorna är dock något överrepresenterade både i utövande och i viljan att utöva, med enstaka undantag.

² Fredman, Stenseke, Sandell, Mossing (red), *Friluftsliv i förändring – Resultat från ett forskningsprogram – Slutrapport*. Rapport 6547, Naturvårdsverket 2013.

³ För mer information om forskningsprojektet Ung livsstil se Blomdahl/Elofsson *Jämställd och jämlikt – en studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar i Stockholms stad*. (Kommande). www.stockholm.se/idrott/forskning Stockholm 2017.

Stockholmarna vill ha friluftsmöjligheter

Bland ungdomar i gymnasieåldrarna i Stockholm finns det starka önskemål om att staden ska satsa på friluftrelaterade anläggningar. Motionsspår/skidspår och utegym kommer högt bland både pojkar och flickor när de får önska vad staden ska satsa på. Bland gymnasieflickorna kommer även strandbad högt upp på listan. Även bland pojkar och flickor i högstadiet finns dessa önskemål, om än inte lika starka som bland ungdomar i gymnasiet. Vuxna invånare, både män och kvinnor, i Stockholm tycker att staden i första hand ska satsa på motionsspår/skidspår. Högt upp bland de vuxnas önskemål kommer även parker och utegym. Med andra ord så finns det starka preferenser bland äldre stockholmsungdomar och vuxna stockholmare för att utöva ett aktivt och rörligt friluftsliv.⁴

Ansvariga i Stockholms stad för friluftsanläggningar och verksamhet

Ansvar för friluftsanläggningar och verksamhet inom Stockholms stad är uppdelat på flera nämnder. För att tydliggöra var ansvaret ligger i staden åskådliggörs detta nedan:

Ansvarsområde	Ansvarig nämnd
Båtsport	Idrottsnämnden
Fiskevård	Idrottsnämnden
Föreningsstöd	Idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna
Förvaltning och skötsel av naturreservat	Stadsdelsnämnderna Trafiknämnden (Hansta och Igelbäcken) Fastighetsnämnden
Hammarbybacken	Idrottsnämnden (F.n entreprenad Skistar)
Information och kommunikation	Berörda nämnder
Mark och anläggningar belägna inom Djurgården	Kungliga Djurgårdsförvaltningen
Motionsspår, skidspår och utegym inom kommungränserna	Respektive stadsdelsnämnd
Naturskolor	Utbildningsnämnden
Parker	Respektive stadsdelsnämnd Trafiknämnden (Järvafältet och Årstafältet)
Plogade sjöisbanor	Idrottsnämnden
Skidspår och utegym på idrottsmark	Idrottsnämnden
Sportfält	Idrottsnämnden
Stadens motionsspår, skidspår och utegym utanför kommungränserna	Idrottsnämnden
Strandbad	Respektive stadsdelsnämnd
Strategiska frågor gällande det rörliga friluftslivet	Idrottsnämnden
Tillsyn av naturreservat	Miljö- och hälsoskyddsnämnden

⁴ Åkesson, Blomdahl, Elofsson, *Vilka idrotts-, motions- och rekreationsanläggningar vill Stockholms stads invånare att staden ska satsa på?*, www.stockholm.se/idrott/forskning. Stockholm 2015.

Syfte med strategi för det rörliga friluftslivet

Syftet för Stockholms stad med att ta fram en strategi för det rörliga friluftslivet är att tydliggöra stadens mål och ambitioner med friluftsverksamheten. Det rörliga friluftslivet ska ses som ett av flera verktyg för att nå det övergripande målet i Stockholms stads idrottspolitiska program, det vill säga att få fler invånare i Stockholm fysiskt aktiva. Detta dokument ska genom mål, riktlinjer och strategier vägleda stadens arbete med friluftsfrågor. Friluftsstrategin ska bidra till arbetet med att få fler stockholmare att upptäcka möjligheterna att utöva friluftsliv i Stockholms stad.

Mål

Det generella målet med det rörliga friluftslivet är att få fler stockholmare att bli fysiskt aktiva. En förutsättning för att uppnå målen är samverkan inom staden likväl som samverkan med externa aktörer. Målen i denna friluftsstrategi är:

- Att öka andelen stockholmare som utövar ett rörligt friluftsliv
- Att förbättra förutsättningarna för invånarna att utöva ett rörligt friluftsliv

Prioriterade målgrupper

Alla stockholmare ska stimuleras till att utöva ett rörligt friluftsliv. Då forskning visat att vissa grupper är underrepresenterade i friluftsutövandet, på grund av synliga eller osynliga barriärer, ska särskilt fokus ska läggas på att nå:

- Ungdomar 13-19 år
- Personer med funktionsnedsättning
- Personer med lägre socioekonomisk bakgrund än genomsnittet
- Personer med utländsk bakgrund

Nationella mål med friluftslivet

Naturvårdsverket har satt upp 10 nationella mål för friluftslivet i Sverige.⁵ Stockholms stads arbete med friluftsliv berörs av dessa mål och stadens målsättningar och strategier ska förhålla sig till de nationella målen. Nedan redovisas Naturvårdsverkets målområden och hur Stockholms stad omsätter de nationella målen till lokala målsättningar.

Tillgänglig natur för alla

För Stockholms stad innebär detta att:

Alla invånare i Stockholm ska erbjudas möjlighet att utöva friluftsliv utifrån sina villkor och förutsättningar. Oavsett om individen har en funktionsnedsättning, bristande ekonomiska resurser eller obefintlig erfarenhet av natur ska denne kunna utöva någon typ av friluftsliv inom stadens gränser.

Starkt engagemang och samverkan

För Stockholms stad innebär detta att:

Staden ska verka för att ideella organisationer, föreningar och företag kan utöva sin friluftsverksamhet i staden. Föreningar ska på olika sätt stöttas för att underlätta för invånarna i Stockholm att kunna utöva organiserat friluftsliv. I Stockholm ska de förvaltningar som ansvarar för friluftsfrågor ha ett nära samarbete och en samsyn kring mål och inriktning för friluftslivet.

Allemansrätten

För Stockholms stad innebär detta att:

Allemansrätten är grunden för och många gånger en förutsättning för allt friluftsliv. Stockholms stad ska i arbetet med friluftsfrågor värna Allemansrätten och där så är möjligt informera nyttjarna av anläggningen eller området om innebörden.

Tillgång till natur för friluftsliv och Attraktiv tätortsnära natur

För Stockholms stad innebär detta att:

Staden ska arbeta för att erbjuda attraktiva möjligheter till friluftsliv både i stockholmarnas närmiljö likväl som att erbjuda områden som invånare från hela staden lockas att besöka. I Stockholms stads översiktsplan betonas vikten av att förbättra parker och att den grönbå sammanhängande strukturen, det vill säga vatten och grönområden, bevaras.

Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling

För Stockholms stad innebär detta att:

I Stockholm ska det finnas ett rikt utbud av tillgängliga friluftaktiviteter som är tillgängliga för såväl invånare som besökare. Detta finns inte minst genom vattennära aktiviteter som strandbad med attraktiva aktiviteter, möjligheter till båtliv och fiske samt skridsko- och skidåkning vintertid.

Skyddade områden som resurs för friluftslivet

För Stockholms stad innebär detta att:

Skyddade områden är en stor resurs för utövande av friluftsliv. Genom underhåll och skötsel av friluftsområden kan området i sig inspirera till utövande av friluftsliv.

⁵ Naturvårdsverkets nationella mål med friluftslivet <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Friluftsliv/Friluftsmalen/>

Ett rikt friluftsliv i skolan

För Stockholms stad innebär detta att:

Undervisning i friluftsliv bedrivs framförallt inom ramen för ämnet idrott och hälsa men integreras med fördel även i andra ämnen. Lärmiljön varierar mellan att ske i skolbyggnaden, i närområdet och i naturen. Staden arbetar för att utveckla Naturskolans verksamhet och för att etablera nya naturskolor. Skolorna i Stockholm arbetar också genomgripande och generellt för att utveckla lärande för hållbar utveckling. Detta sker exempelvis genom samarbete med civilsamhället och näringslivet.

Friluftsliv för god folkhälsa

För Stockholms stad innebär detta att:

I stadens idrottspolitiska program är den huvudsakliga målsättningen att få fler stockholmare fysiskt aktiva. Forskning är enhällig med att fysisk aktivitet verkar hälsofrämjande på både individ- och populationsnivå. En fysiskt aktiv befolkning ger en god folkhälsa vilket ger samhällsekonomiskt positiva effekter. Forskning har dessutom visat att vistelse i naturen i sig är hälsofrämjande. Stockholms stad har målsättningar om att minska skillnader bland invånarna utifrån bland annat socioekonomiska förutsättningar och särskilda insatser inom olika områden görs framförallt i ytterstadsområden. Här är fysisk aktivitet och utövande av friluftsliv en viktig del.

God kunskap om friluftslivet

För Stockholms stad innebär detta att:

Staden strävar efter att besitta goda kunskaper om friluftslivet. Detta innebär att både ha kunskap om exempelvis skötsel av friluftsanläggningar likväl som att ha kunskap om människors utövande av friluftsliv och om hur friluftslivet utvecklas.

Strategier

Som grund för detta avsnitt ligger Naturvårdsverkets nationella mål samt målen i Stockholms stads idrottspolitiska program. Med de lokala målen och de prioriterade målgrupperna för friluftslivet i Stockholm i sikte har staden identifierat tre huvudsakliga strategier för ett förbättrat rörligt friluftsliv i Stockholm. Strategierna redovisas nedan under rubrikerna information, samverkan och anläggningar.

Information

Stockholms idrotts- och friluftskarta

Idrottsförvaltningen har sedan flera år tillbaka givit ut *Stockholms idrotts- och friluftskarta*. Upplagen har de senaste fem åren legat runt 25 000. Efterfrågan från allmänheten, föreningar och övriga staden är god och det blir ytterst få exemplar kvar när den aktuella kartan distribuerats. Idrottsförvaltningen följer den digitala utvecklingen av motsvarande kartor för en framtida uppgradering till digital plattform.

Aktivitet

- Idrottsförvaltningen ska varje år uppdatera Friluftskartan. Uppdateringen ska ske i samverkan med intresserade frilufsorganisationer i staden och följa utvecklingen av möjligheter att utöva olika aktiviteter till exempel paddling, klättring och simning i öppet vatten.
- Särskilda insatser ska göras för att i större utsträckning sprida Friluftskartan till de prioriterade grupperna.

Digital information

Stockholms stad informerar om platser att utöva ett rörligt friluftsliv på via hemsidan stockholm.se och tjänsten Jämför service samt via hemsidan och appen Naturkartan. Stadens hemsida är den primära informationskanalen till invånare och besökare i staden. För snabbare och mer uppdaterad information samt marknadsföring av platser och anläggningar kan sociala medier, tex. Facebook, Instagram, Twitter och andra hemsidor som skidspar.se användas när stadens regler och kommunikationsresurser så medger.

Aktivitet

- Staden ska fortsätta hålla stockholm.se samt hemsidan och appen Naturkartan uppdaterade på information. Särskilt viktigt är att informera om tillgängligheten på platserna. Staden ska dessutom sträva efter att dessa medier ska vara lockande och inspirera besökare till att utöva friluftsliv.
- Digitala plattformar ska utgöra stadens primära informationskanal till stockholmarna gällande uppdateringar av statusen på skidspår och plogade sjöisbanor.

Kampanjer

Stockholms stad genomför årligen olika typer av informationskampanjer. Idrottsförvaltningen genomför till exempel kampanjer som primärt handlar om att informera om utbudet i stadens sim- och idrottshallar. För att väcka intresset hos en bred skara invånare bör kampanjer även riktas mot att inspirera till att utöva ett rörligt friluftsliv.

Aktivitet

- Stockholms stad ska genomföra informationskampanjer om möjligheterna att utöva ett rörligt friluftsliv i Stockholm.

Tillgänglighetsanpassad information

Information om de möjligheter som staden erbjuder att utöva friluftsliv ska vara tillgängligt för så många stockholmare som möjligt. Information och inspiration ska finnas tillgängligt på lättläst svenska samt på de vanligaste språken.

Aktivitet

- Information om möjligheterna att utöva ett rörligt friluftsliv ska finnas tillgängligt på den kommande fritidsappen.
- Organisationer och föreningar som organiserar ett rörligt friluftsliv ska erbjudas möjlighet att informera om sina verksamheter på Fritidsnätet samt på fritidsutvecklarnas blogg.

Skyltning

Skyltning vid friluftsanläggningar är en viktig informationskanal till nyttjarna. Genom en tydlig skyltning kan nyttjaren få information och tips om till exempel vilka aktiviteter som kan utföras, spårlängd samt allemansrätten. En likvärdig skyltning i motionsspår/skidspår, vid sjöisbanor och sportfält samt vid friluftsområden leder till att stadens invånare känner igen skyltningen vid olika anläggningar och områden samt vet var information kan hittas. Detta bör även leda till att skapa trevligare och tryggare aktivitetsytor.

Aktivitet

- Idrottsförvaltningen skapar ett enhetligt skyltprogram för motionsspår/skidspår, sjöisbanor, friluftsområden, vandringsleder och leder för stigeckling.
- Idrottsförvaltningen är respektive markägare⁶ behjälplig när denne erbjuds köpa in skyltar och informationsmaterial. Markägaren ansvarar sedan för att sätta upp och underhålla materialet.
- Stadsdelsnämnderna ansvarar för att det finns skyltning och vägledning för att hitta till lämpliga målpunkter i stadsdelsnämndsområdet, till exempel strandbad, parker och motionsspår.
- För att utveckla ett lärande friluftsliv ska staden i friluftsområden upprätta skyltar som informerar om den omgivande miljön. Denna informativa skyltning kan till exempel förmedla kunskap om skogstyper, djurriket eller historiska platser.

⁶ För en förteckning över vilka markområden som stadens förvaltningar ansvarar för se rubriken *Ansvariga i Stockholms stad för friluftsanläggningar och verksamhet* s.4.

Samverkan

Samverkan internt i staden

När denna strategi skrivs finns ingen organiserad samverkan kring friluftsförfrågor internt i staden. Då ansvaret för frågorna är spridda på flera förvaltningar i staden har flera förvaltningar uttryckt ett behov av samverkan. En organiserad samverkan skulle leda till att de inblandade får en samsyn kring friluftsförfrågorna, att arbetssätten likställs mer och inte minst att gemensamma strategier för ett utvecklat friluftsliv kan antas. Syftet med en förbättrad samverkan i staden är även att tydliggöra gränsdragning mellan inblandade förvaltningar.

Aktivitet

- Idrottsförvaltningen ska ta initiativ till en intern samverkan mellan stadens förvaltningar gällande friluftslivsfrågor och berörda förvaltningar ska samverka aktivt.
- Idrottsförvaltningen och berörda stadsdelsförvaltningar ska under somrarna själva eller i samarbete med föreningslivet vara delaktiga i öppna verksamheter vid strandbaden. Verksamheterna kan innehålla till exempel simskola, livräddning och olika typer av organiserade idrotts- och motionsaktiviteter.
- Idrottsförvaltningen ska agera rådgivande i utvecklingen av strandbaden med syfte att möjliggöra ökad fysisk aktivitet.
- Idrottsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna ska arbeta för att underlätta för föreningsverksamhet i vattennära lägen. Det kan till exempel handla om att möjliggöra etablering av kajakklubbar, skridskoklubbar och dylika verksamheter som även erbjuder möjligheter för allmänheten att utöva aktiviteterna.
- Inriktningen på en del feriearbeten riktas mot skötsel av friluftsanläggningar och områden samt mot information och guidning om friluftsmöjligheterna i staden.
- Idrottsförvaltningen ska vara stödjande och rådgivande gällande tillgänglighet vid friluftsanläggningar och områden.

Samverkan med externa aktörer

Föreningslivet har en betydande roll för att engagera invånare i Stockholms friluftsliv. Att vara aktiv i en förening kan förutom själva aktiviteten bidra till en social samvaro, demokratisk fostran och ökad kunskap. Det är ofta föreningar och organisationer som gör att aktiviteter lyfts fram och synliggörs för andra människor genom till exempel tävlingar eller evenemang. Även företag bidrar många gånger till att skapa möjligheter för ett rörligt friluftsliv både på uppdrag och på egna initiativ.

Aktivitet

- Idrottsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna ska tydligare ta initiativ till dialog och samverkan med friluftsföreningar, idrottsföreningar och organisationer kring hur vi tillsammans kan skapa ännu bättre möjligheter för stadens invånare att utöva ett rörligt friluftsliv. Föreningsbidragen till stadens barn- och ungdomsföreningar blir en naturlig stöttning för föreningar som arbetar för att fler barn och ungdomar ska utöva ett aktivt friluftsliv.
- För att inspirera och möjliggöra för grupper som av olika anledningar inte utövar friluftsliv är det av vikt att stadens verksamheter, till exempel fritidsgårdar, korttidsboenden och gruppboendestäder, aktivt arbetar för att besökare och boende erbjuds sådana möjligheter. En beprövad framgångsfaktor har visat sig vara när stadens verksamheter samverkar med friluftsförfrågare.

Anläggningar

Årstidsanpassade anläggningar

Många av stadens friluftsanläggningar eller friluftsområden är användbara året runt. Vissa anläggningar kan till och med skifta karaktär beroende på årstid. Det finns goda exempel på idrottsplatser där staden tagit initiativ att använda snöskrap från ishall/bandyplan till att lägga ut som skidspår på friidrottsbanor eller till att skapa skidlekplatser/skidparker. Sådana initiativ blir ofta väldigt populära och välanvända.

Aktivitet

- Idrottsförvaltningen ska systematisera möjligheterna till att utveckla anläggningar och ytor så att de blir attraktiva och användbara under merparten av årets dagar.
- Idrottsförvaltningen ska utreda möjligheterna att vintertid ploga sjöis i de västra delarna av staden de år detta är relevant.

Tillgänglighet

Tillgänglighet för att utöva friluftsliv handlar om att invånare oavsett var man bor i staden ska ha möjlighet att utöva friluftsliv inom ett rimligt avstånd från sitt hem. Tillgänglighet innebär också att möjliggöra för att stockholmarna oavsett ålder och funktionsförmåga ska kunna utöva friluftaktiviteter. I stadens översiktsplan fastställs möjligheterna till tätortsnära friluftsliv och staden strävar efter en jämn geografisk spridning av friluftsmöjligheter i form av exempelvis parker, motions-/skidspår, sjöisbanor och utegym där en stor del av utbudet är tillgänglighetsanpassat.

Aktivitet

- Idrottsförvaltningen ska utreda möjligheten att tillgänglighetsanpassa ytterligare något av de motionsspår som förvaltningen förfogar över.
- Vid alla plogade sjöisbanor ska det finnas minst en "påfart" som är tillgänglighetsanpassad för personer med rörelsebegränsning.
- När idrottsförvaltningen etablerar nya utegym ska en del av eller alla maskiner vara tillgänglighetsanpassade.
- Respektive stadsdelsförvaltning ansvarar för att stadens strandbad har god hållbarhet och tillgänglighet och är attraktiva och inbjudande för vattennära rekreation. Stadsdelsförvaltningarna ansvarar även för att utveckla eventuella nya badplatser.

Motionsspår och skidspår

Motionsspår kommer högt upp på listan över önskade anläggningar bland ungdomar i gymnasieåldrarna och bland vuxna i Stockholm. Att staden kan erbjuda stockholmarna trygga motionsspår av hög standard är därför angeläget. Ägandet och förvaltandet av motionsspåren är uppdelad mellan stadsdelsförvaltningarna och idrottsförvaltningen som visats tidigare.

Aktivitet

- Idrottsförvaltningen bistår med råd och rekommendationer för åtgärder av motionsspåren till respektive förvaltare för att uppnå en jämn kvalitet över staden samt för ökad trygghet i spåren.
- Stadsdelsförvaltningarna ska med stöd av idrottsförvaltningen utreda möjligheten att upprätta motionsspår i bebyggda områden för att möjliggöra ökad trygghet och tillgänglighet. Det kan till exempel handla om att skylta en sträcka på gångvägar och/eller trottoarer.

- Idrottsförvaltningen och berörda stadsdelsförvaltningar ska utreda möjligheten att klassificera motionsspåren utifrån svårighetsgrad liknande utförsåkningens färgkodning. Här kan faktorer som lutning och längd på backar, spårlängd med mera vägas in.
- Stockholms stad ska utreda möjligheterna för att utveckla stigcykling på stadens mark.

Planer och program som berör ett rörligt friluftsliv i Stockholm

- Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2013-2017
- Långsiktig plan för nyinvesteringar, reinvesteringar och underhåll av stadens idrottsanläggningar
- Naturvårdsverkets 10 nationella mål för friluftslivet
- Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- Skolprogram för Stockholms stad
- Stockholms stads kommunikationsprogram
- Stockholms stads miljöprogram 2016-2019
- Vision 2040
- Översiktsplan för Stockholm stad